

Rachel Kushner: 'Volgens het cliché wordt iedereen gelijk behandeld door de wet. Ik heb gemerkt dat dat een fabel is'. © Dieter Telemans

worden voornamelijk ingevlogen vanuit Sacramento.'

'Het is een vreemde plek. De gevangenis is omringd door amandelbomen, een notensoort die geoogst wordt met machines. Er is nauwelijks enige menselijke interventie bij nodig. Het leidt tot een hallucinant landschap.'

Koude taal

Romy Hall, het 29-jarige hoofdpersonage van de roman, komt niet uit de Central Valley, maar uit San Francisco. Voor de passages over Romy's jongste jaren moest Kushner putten uit haar eigen kindertijd. Ze noemt *Club Mars* dan ook haar meest intieme boek.

'Ik wilde het hoofdpersonage diepgang geven en daarvoor moest ik wel de blik naar binnen richten. In het begin heb ik me daartegen verzet. Pas toen ik mezelf toeliet om na te denken over enkele mensen met wie ik ben opgegroeid, begon het materiaal te leven. Het was erg moeilijk voor mij om toegang te krijgen tot Romy. Welke misdaad had ze begaan? Lange tijd had ik geen idee. Het is nu eenmaal zo dat ik als persoon uit de middenklasse niet snel terecht zal komen in een vrouwengevangenis.'

Om Romy tot leven te wekken mordu Kushner nadenken over die ene ingewikkelde vraag: wat betekent het om levenslang te krijgen? Diepzinnige nevenvragen dienden zich aan: wat is een leven? Hoe meet je de waarde van het leven? De een leeft na opsluiting nog vier jaar, de andere vijftig jaar.

'In een gevangenisdossier vind je enkel koude bureaucratische taal. Maar wanneer je gaat nadenken over wat het betekent om een of twee keer levenslang te krijgen, ontdek je niet aan filosofische bespiegelingen. Of: wat is de wet? Nog zo'n vraag. Volgens het cliché moet die iedereen gelijk behandelen. Ik heb via gesprekken met geïnterneerden gemerkt dat die gelijkheid een fabel is.'

'Als bezoeker vraag je niet waarom ze zitten. Dat is een vorm van beleefdheid. Toch ben je nieuwsgierig'

Eeuwig oranje licht

Het kostte Kushner twee jaar om haar eerste hoofdstuk te schrijven. Ze had moeite om de stem van Romy te vinden. Bij andere personages ging het juist heel makkelijk. Een van die personages is Doc, een corrupte politieagent die in de gevangenis zit. 'In een van de mannengevangnissen had ik kort contact met een voormalige agent van de politie van Los Angeles. Ik sprak hem slechts vijf minuten, maar ik kwam in zijn cel, zag zijn spullen. Dat was genoeg. Hij vertelde mij dat hij zijn cel niet uit kon omdat hij meteen zou worden vermoord. Geïnterneerde politieagenten worden gehaat.'

Een van de belangrijkste personages is Gordon, een academisch geschoolde jongeman die een boek had willen schrijven over de negentiende-eeuwse schrijver en natuuronderzoeker Henry David Thoreau. Hij gaat lesgeven in de gevangenis en krijgt een bijzondere band met Romy.

'Ik rijd altijd 's avonds naar de gevangenis. Ik overnacht dan in een motel en 's ochtends leg ik mijn bezoek af. Wanneer je bij donker door de Central Valley rijdt, zie je plots een fel verlicht gebouw opdoemen in de verte. Het lijkt wel een kerncentrale met dat oranje licht, maar het is dus de vrouwengevangenis. Het licht blijft er altijd